

Svědectví o ztrátě starého světa

Manželská korespondence Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic a Polyxeny Lobkovické z Pernštejna

Osobní korespondence jako pramen

- Osobní korespondence patří mezi badatelsky nejvýznamnější a nejbohatší ego-prameny. V dopisech určených rodičům, životnímu partnerovi nebo vlastním dětem se raně novověcí pisatelé otevřeně zpovídali ze svých pocitů a zdůvodňovali své činy.
- Rodinná korespondence je proto ideálním pramenem pro studium dějin mentalit či každodenního života.

Manželé Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic a Polyxena z Pernštejna

- Manželé patřili mezi nejvýznamnější osobnosti bělohorské doby a vývoj v zemi pozorovali z nejvyšších společenských pozic. Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic byl od roku 1599 nejvyšším kancléřem Českého království. Byl jmenován také do čela lobkovického rodu, což mu přinášelo společenskou prestiž, ale i řadu povinností.
- Kníže z Lobkovic i jeho choť zdůrazňovali svou naprostou věrnost, poslušnost a oddanost. Zdeněk Vojtěch se ve svých dopisech ženě podepisoval jako „*věrný manžel a otrok*“. Polyxena zakončovala své listy slovy „*Tvá věrná a poslušná Polyxena*“. Lze to chápat jako projev vysoké a vzájemné úcty, lásky a porozumění. Listy jsou plné citů a strachu ze vzájemného odloučení (smrti).
- Zdeněk Vojtěch i Polyxena byli hluboce věřícími katolíky. Pod vedením Zdeňka Vojtěcha se česká dvorská kancelář stala nejdůležitější oporou rekatolizačního nástupu v zemi. Ovšem k nekatolíkům v Čechách nebyl tak krutý, jak se o něm říkalo. Oba manželé se jim snažili pomáhat.

Znaky a obsah korespondence

- Tato španělsky psaná korespondence patří mezi nejrozsáhlejší soubory epistolografických pramenů z bělohorské a pobělohorské doby, které ukrývají české a moravské archivy.
- Vypovídá o zániku „starého“ předbělohorského a nástupu „nového“ pobělohorského světa.
- V dopisech se odrážejí nejdůležitější politické události bělohorské a pobělohorské doby. Přinášejí mimo jiné zprávy z císařské korunovace Ferdinanda II. ve Frankfurtu nad Mohanem a uherské korunovace jeho syna Ferdinanda III. z roku 1625. Listy popisují i dění mimo habsburskou monarchii. Informují o probíhajících bojích třicetileté války, dění v Osmanské říši, švédsko-polský konflikt, situaci v Anglii a na Apeninském poloostrově.

- Korespondence představuje reflexi těchto historických mezníků očima vysoce postaveného úředníka Ferdinandova dvora – ačkoliv byl přesvědčený zastánce silné panovnické moci, nikdy nesouhlasil s porušováním českých zemských tradic.

Edice

- Editor – doc. Pavel Marek, PhD.
  - působí na ÚHV pardubické univerzity
  - specializuje se na dějiny raného novověku, zejména na dějiny české šlechty a panovnického dvora v 16. a v první polovině 17. století a na dějiny česko-španělských vztahů
  - další publikace:
    - Pernštejnské ženy. Marie Manrique de Lara a její dcery ve službách habsburské dynastie, Praha 2018.
    - Smrt Rudolfa II., Praha 2015 (spoluautor Václav Bůžek).
- Hlavní cíl práce – odhadnout roli vysokých představitelů české katolické šlechty v pobělohorském vývoji.
- Součástí edice je také úvodní studie editora, která čtenáři představuje barvitě osobnostní profily Zdeňka a Polyxeny a hlubokou sondu do jejich rodinných vztahů. Velmi cenné jsou také poznatky, které edice přináší k činnosti české dvorské kanceláře.
- Samotný soubor korespondence se skládá ze 114 kancléřových dopisů a 61 dopisů od Polyxeny.
- Celá korespondence je součástí fondu Lobkovicové roudničtí – Rodinný archiv v žitenické pobožce Státního oblastního archivu v Litoměřicích.

Vypracovali: Viktória Bončová, Veronika Coufalová, Tomáš Vizner, Jakub Zikmund